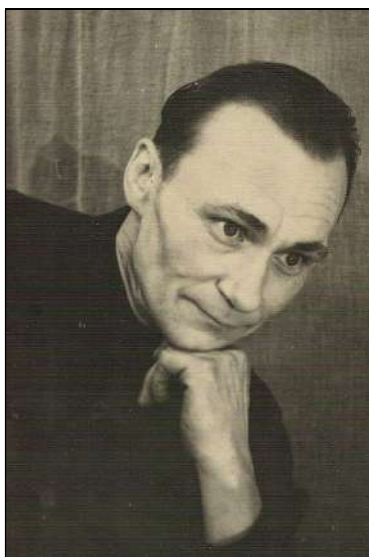

***ÜENÜ
orķester
Kadrinas***

Johannes Piiskoppel

alias Juku

**10.08.1910 –
07.05.1982**

Kaanefotol ÜENÜ Kadrina osakonna jazz-orkester, pildistatud Kadrina Perenaiste Seltsi peol 12.03.1939. Viul – Herbert (Joskel) Prual; akordion – Otto (Ott) Karejärv; kontrabass – Juho Aaso; trummid – Johannes (Juku) Piiskoppel; truba – Ants Kruusamäe; saksofon – Aleksander (Sass) Essala.

MTÜ Neeruti Selts toimetised A-541 2009

Koostanud Johannes Piiskopeli päeviku põhjal Vaike Kalind
Digiseerinud, küljendanud, kujundanud ja toimetanud Tiiu Uusküla
Fotod erakogudest

*LOODUSHOIDLIK,
KULTUURIPÄRANDIT AUSTAV
JA SÄILITAV, AKTIIVSET
ELLUSUHTUMIST POOLDAV
MAAILMAVAADE, SEE ON
NEERUTI SELTS*

© MTÜ Neeruti Selts
Viru 14 Kadrina 45201
e-post neerutiselts@hotmail.ee
kodulehekülg www.neerutiselts.ee
telefon 55525314

Saateks

Ülemaailmne Eesti Noorsoo Ühendus – ÜENÜ – asutati Eesti Vabariigis 1919. aastal. See oli noorsoo-organisatsioon, mis taotles noorte mitmekülgset arendamist ja praktiliste teadmiste andmist ning pani suurt rõhku rahvakultuuri elustamisele, sealhulgas ka sportimisele. 1930ndate aastate keskel oli organisatsioonil 250 osakonda 11000 liikmega.

ÜENÜ Kadrina osakond loodi 1937. aastal. (Ajakirja *Eesti Noorus* nr 11 1937 lk 275 andmeil 9. oktoobril 1937.)

Osakonnas tegutses hulk Kadrina ja selle ümbruskonna ärksamaid noori. Eriti aktiivselt ja seejuures edukalt lõi osakonna tegevuses kaasa andekas noor mees Johannes Piiskoppel – Kadrina tärklisevabriku tööline, kes nimetas end Jukuks ja nii teda tuntigi.

1930. aastal ehtitas Kadrina Hariduse Selts 5 kuuga rahva ühisel jõul uue rahvamaja, kus oli põrandapinda 914 m², 99 m² lava kõrgusega 6,5 m, sügavusega 9,6 m, laiusega 10,3 m. Meelsasti tulid esinema kutselised kollektiivid, kuid veel tihemini esinesid kohalikud taidlejad – koorid, orkestrid, näitetrupp jt. Rahvas tundis rõõmu tantsimisest heatasemelise tanstuorkestri saatel.

Kes oli Juku?

Rudolf Johannes Piiskoppel sündis 20. augustil 1910 Rakveres raudteetöölise perekonnas. Oma mälestuste vihikus, mille motoks on:

*Kui ka vanad armsad ajad kaovad kiiresti,
siis nende mälestuste rajad seisavad siin surmani,*

kirjutab Juku, kuidas ta väikese poisina pastorit mängis:

Kord nägin, kuidas üht pruutpaari kodus laulatati ja kus õpetaja luges, et mees on naise pea. Need sõnad jäid mulle meelde. Tihtipeale ronisin siis müüri pääle, mis oli tänava ääres aiaks, võtsin raamatu kätte ja lugesin püha näoga: mees on naise pea ja muudki. Tihti jäid inimesed tänaval kuulutama väikest pastorit. /.../

Üha suuremaks ja vanemaks saades ning isa teenistuse huvides Pagusoo äärde Mägi majja asudes sain seal endale ka mänguseltsilisi. /.../ Suvel tegime suure trepi peal näitemänge ja tantsuõhtuid. Inimesi käis meid vaatamas ja kuulamas mitmest tänavast. Mägi maja lapsed olid Pagusoo kandis kohe kuulsad, nendega ühes ka mina, kes oma lauludega olin kõigi pailaps.

1920. aastal kolis perekond Kadrinasse ja isa Jüri Piiskoppel sai Kadrina tärklisevabrikusse hobusemeheks. Sel sügisel algas ka Juku koolipõlv Kadrina koolis. Ta kirjutab:

Augustikuus sain 10-aastaseks ja oktoobrikuus läksin kooli. Sääli oli palju lapsi, kõik rääkisid ja naljatasid läbisegi. See oli minu kõrvadele valus, sest polnud ennem niisuguses müras olnud. Kell kõlises, siis läksime kõik ühte suurde klassi. Seal peeti kõnet ning siis läksid kõik omadesse ruumidesse. Mina sain istuma Leesmanni Färdiga ühte pinki. Meile anti siis raamatute nimed ja juhised, mida pidime ostma. Siis oli ka esimene päev koolis möödas. Mul oli kaunis hea pea ning mul ei olnud raskusi õppimisega. Sain tihti õpetajatelt kiita. Õppisin kaunis virgalt kuni neljanda klassini. Siis tuli meile üks pottsepp korterisse. Tema oli pillimees. Ta õpetas ka mind mängima. Kui tulin koolist koju, jätsin õppimise kus seda ja teist ning hakkasin kitarri- ja mandoliinimängu õppima. Pillimängu sain selgeks, aga õppimine läks nulli.

Peale 6. klassi lõpetamist läks Juku kohe leeri ja veel samal suvel tööle. Päevik ütleb: *Hakkasin maju vooderdama koos mehega, kelle nimi oli Aleksander Kuum. See oli minu esimene töö. Sain siis tunnis 20 senti. Talvel olin vabriku juures päevatööl, kartulikeldri luugi peal ja mujal. Suvel hakkasin pintslipoisiks.*

Muusikamees Juku

Juku sai Kadrina rahvamaja juures tegutsedes väga populaarseks. Ta laulis, mängis kitarri, mandoliini ja viiulit ning oli andekas näitleja. 1930. aastast alates oli Juku Kadrina Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu (VTÜ) orkestris trummariks. Nägus, igati sümpaatne ja humoorikas, pealegi veel vaba ja vallaline noormees oli eriti hinnatud neidude seas.

Ühel oktoobrikuu päeval aastal 1938, kui Juku ja tema sõber Ott Karejärv, kes töötas raudteel, koos istusid ja vestlesid, avaldas Ott Karejärv mõtte, et kui asutaks Kadrinasse tantsuorkestri, sest rahvamajas tunti sellest suurt puudust. Ja kuna nemad mõlemad on ÜENÜ liikmed, võiks see olla ÜENÜ džässorkester. Mängijatega polnud muret, neid kohapeal leidis, aga pille polnud. Juku haaras kohe mõttest kinni. Ott arvas, et alustuseks võiks osta akordioni. Et kummalgi asja algatajatest polnud raha ja samuti ka organisatsioonil mitte, otsustati pöörduda ühiskonna poole.

Samal päeval alustas Juku orkestri päevikuga, mille motoks sai:

Tantsijate rõõmuks helisegu meeleolu viis!

Kõik edaspidine selles kirjutises põhineb päeviku sissekannetel, mis on Juku poolt suurima täpsusega kirja pandud.

Foto tagaküljel kirje:

*Mälestus sõprusest
Kadrinas
19. II 1929*

Lonny ja Juku

Paraku lahutas julm
saatusekäsi
selle sõpruse
naabriniuga
igaveseks.

ÜENÜ abi

23. novembril 1938 toimus ÜENÜ Kadrina osakonna juhatuse koosolek. Juhatus lubas moraalselt kaasa aidata akordioni soetamisele.

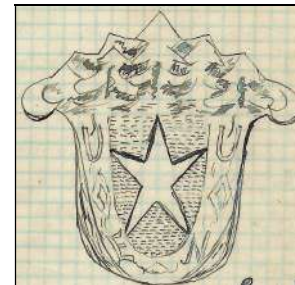
Rahaliselt aitasid kaasa järgmised isikud: Ruudi Döring – üürimaja omanik – annetas 10 krooni ja andis laenuks 20 krooni; Aleksander Vann – talupidaja – annetas 10 krooni; Johannes Lahi – talupidaja – annetas 5 krooni; Arnold Kalbus – meierei omanik – andis laenuks 10 krooni; Konstantin Talvi – pagariäri omanik – andis laenuks 5 krooni; Harald Kuulmata – siirupivabriku tegevdirektor – andis laenuks 30 krooni.

Nii saadi kokku 90 krooni. Peale selle otsustas neli ÜENÜ liiget – Otto Karejärv, Edgar Vahtra, Koit Suvi ja Johannes Piiskoppel – võtta igaüks Kadrina Hoiu-Laenu Ühisuselt laenu 100 krooni. Leiti käendaja ja paari päeva jooksul oli asi korda aetud. 28. novembril sõitis Otto Karejärv Tallinna ja ostis akordioni, mis maksis 413 krooni.

Veel sama päeva õhtul proovisid sõbrad kokku mängida – Juku viiulil ja Ott akordionil. Juku kirjutab päevikusse: *See oli pühalik silmapilk, kui hämaras toas kostsid esimesed kooshelid ja otsustasime seda hetke pidada ÜENÜ Kadrina osakonna orkestri hällipäevaks.*

Nüüd algas mängu õppimine. Juku ja Ott tegid järjekindlalt harjutusi ja juba 4. detsembril esinesid need kaks rahvamajas Kadrina Hariduse Seltsi peol, kus said tantsupubliku poolt marulise aplausi osaliseks. Harjutused kestsid edasi ja koosseis täienes juba sopran-saksofoniga.

Mõni nädal hiljem saadi teada, et ÜENÜ Aaspere osakonnal on olemas trummid, kuid pole orkestrit. Osakond oli nõus trummid Kadrina osakonnale loovutama, kui orkester on nõus aasta jooksul Aaspere osakonna pidudel 6 korral tasuta mängima. Juku ja Ott läksid trumme vaatama. Need olid enam-vähem korras, vajasid ainult veidi remonti. Ott pakkus trummide eest 3 mängu. Läks kauplemiseks ja lõpuks lepiti kokku 5 mängu peale. Sõpradel oli hea meel, et pillid nii odavalt said.

Juku korrastas trummid ja maalis suure trummi peale nime *Ü.E.N.Ü. Kadrina* ning endajoonistatud embleemi. (Embleemi kujutis pärineb päeviku, mis on ruudulises kaustikus, esilehelt.)

V. a.
ÜENÜ KADRINA OSAKONNA LIIGE!
 ÜENÜ Kadrina osakonna juhatus palub Teid osa võtta osakonna
korralisest aasta-peakoosolekust
 Kadrina koolimajas pühapäeval, 26. märtsil 1939. a. kell 18.00 (6).
PÄEVAKORRAS:
 1. Koosoleku rakendamine.
 2. 1938. a. aruanne ja tegevuse ülevaade.
 3. Liikmemaksu suuruse ning tasumise tähtpäeva kindlaks määramine.
 4. 1939. a. eelarve kinnitamine ja tegevuskava.
 5. Esinduskogu koosolekust osavõtjate valimine.
 6. Valimised põhikirja järele.
 7. Läbirääkimised.

Juhatus.

Märkus: Koosolek on otsusvõimeline kui koos 1/2 kõigist osakonna liikmetest (põhik. § 25.).

Lgp. ÜENÜ Kadrina osakonna liige!
 ÜENÜ Kadrina osakonna juhatus palub Teid osa võtta osakonna
ERAKORRALISEST PEAKOOSOLEKUST
 Kadrina koolimajas pühapäeval, 01. septembril 1940. a. algusega kell 18.30 (1/2 p. l.).
Päevakorras:
 1) Koosoleku rakendamine.
 2) 1940. a. I poole aruanne.
 3) Uue juhatus, revisjonikomisjoni ja tegevusharude juhtide valimine.
 4) Esinduskogusse saadikute valimine.
 5) Läbirääkimised.

ÜENÜKO juhatus.

N. B. Peale peakoosolekut, algusega kell 16.00 korraldab osakond Kadrina spordiplatsil 6. ringkonna **KERGEJÕUSTIKU-VÕISTLUSED**, millest Teid palume osa võtta.

ÜENÜKO juhatus.

H. a.
 hr. Piiskoppel!
 Saatsin täna Teie orkestri
 trombi Kadrina jaama Teie
 nimel, lunamaksuga 15 kr.
 Sill on hää ja täiesti paremas
 korras. Tõotan endiste hindadega
 alati Teie odavamal teinud aeg-
 et maanika mis rooverik teie
 teha reageerige 3 nr. kalleim.
 Loodan et mine töö Teid
 rahuldab.

Austusega
 S. Roosalu.

Kaareperest.
 18. 3. 40.

Anne leiata pilli juurde

Kutsetest järeldeb,
 et
 ÜENÜ
 Kadrina osakonna
 asjaajamine/juhtimine
 oli
 äärmisel
 konkreetne
 ja
 korralik.

Sellelt kutselt
 saame teada
 ÜENÜ
 tegevuste
 mitmekesisusest
 (sport)
 ja
 täpsusest
 (templijäljend).

Kaareperest kellegi
 Ed. Roosalu poolt
 hr Joh. Piiskoppelile,
 orkestrivanemale,
 saadetud postkaart
 räägib ilmselt
 ühe pilli
 remontimisest ja
 kättetoimetamisest.

1939

Orkestri koosseis täienes ja 5. jaanuaril esineti Undla valla VTÜ Udriku kogu jõulupuul viiekesi: Ott Karejärv – akordion; Joh. Piiskoppel – viiul; K. Lampe – trummid, Aleksander Essala – klarnet; A. Põldma – truba. Orkestrit juhatas Valdu Targa. Mängu eest saadi tasuks 6 krooni. [Esimese Eesti Vabariigi ajal oli 1 kroon suur raha. –V. Kalind]

Juba järgmisel päeval, 6. jaanuaril, mängis orkester rahvamajas Hariduse Seltsi perekonnaõhtul ja sai tasuks 15 krooni. Ka Kaitseliidu Undla kompanii, Kadrina Noorkotkaste ja Kadrina Perenaiste Seltsi pidudel saadi igäühelt tasuks 15 krooni. Tasud läksid kõik akordioni võla tasumiseks.

12. märtsil kirjutab Juku päevikusse: *Suureks üllatuseks oli see, kui orkestri liige ja vana jazz-muusika tegija Aleksander Essala muretses altsaksofoni oma isikliku rahaga ning hakkas vapralt kaasa lööma ÜENÜ tantsuorkestris.*

26. märtsil oli ÜENÜ Kadrina osakonna korraline aasta-peakoosolek. Juku kirjutab: *Koosolekul tuli arutusele ka orkestri asi. Orkestrimehed nõudsid väikest tasu, põhjendades, et on vaja muretseda noote ja pillikeeli, mis seni ajani on kõik oma tasku peal muretsatud. Vaidlused olid suured, kuid siiski jäi orkestrimeeste võit.*

Sellest ajast alates jagati mängu eest saadud raha pooleks – pool akordioni võla tasumiseks ja pool pillimeestele. Orkester kogus kuulsust ja kutsed piduõhtutele mängima tulla sagenesid. Kohale mindi mitut moodi – küll jalgratastega, tõukekelkudega, vahel ka hobusega või isegi autoga.

Päevikust loeme: 22. aprillil „tossutasid” orkestrimehed jälle Au-küla poole. Koosseis on endine, mis nüüd on jäämas sarnaseks. Nüüd oli rahvast palju, mis tagab, et orkester on sääl juba läbi löönud. Tantsuaeg jäi lühikeseks, sest eeskava venis pikale ning seadusesilm ei lubanud tantsuaega pikendada. Lahkusime säält ning sõitsime Kihleverre, kus pidu oli veel täies hoos. Tõime oma pillid kotist välja ning mäng läks rahva juubelduse saatel valla. Tuju oli hää nagu Kihleveres ikka, kus kõik tundub kodusemana kui kusagil mujal.

6. mail kirjutab Juku päevikusse: *Maikuu esimene mäng toimus väljasõiduna koos maadlejatega Kundasse, kus neil oli jõuproov Kunda linna meeskonnaga. Sõit toimus ülevas meeolus. Kunda rongis käis pillimäng täie auruga. Kui maadlus oli läbi, algas tants. Rahvas oli vaimustatud meie muusikast, see tagab veelkord, et meie oma muusikaga oleme kõrgel tasemel.*

Kirje foto
tagaküljel:
Ü.E.N.Ü.

*Kadrina osakonna
maadlusmeeskond
ühes orkestri ja
külalistega Kunda
saabumisel 6. mail
1939. a Kunda
raudteejaamas.
Juku keskel heleda
soniga.*

Kunda spordipeol tehti korjandus orkestri heaks. Laekus 10 krooni. Järgnesid mängimised ÜENÜ Saksi osakonna poolt korraldatud emadepäeva peol ja jällegi Aukülas, kus toimus Auküla Rahvaraamatukogu Seltsi pidu. Esimesel suvistepühäl oldi Kihleveres trummide eest tasumas ja teisel suvistepühäl Eisma peol mängimas. 4. juunil toimus neljas mäng trummide eest Kihleveres ja 18. juunil suvitas orkester koos Auküla Rahvaraamatukogu Seltsiga Merimäel. Seekord sõideti veoautoga Auküla seltsimaja juurest.

Päevikust loeme:

Võidupühäl, 23. juunil algas sõit rongiga Kiltsi. Rahvast palju. Arvustused head. Tuju hea. Korraldajad väga lahked. Mäng nelja mehe kohta väga hea. Mäng toimus pooleliolevas rahvamajas ja õues võidutule juures. Jäädi meie muusikaga rahule ja paluti teinekordki tulla.

Jaanipäeval mängiti jälle Aukülas ja 16. juulil Kiltsi VTÜ Kiltsi Kogu aiapeol. Kuu lõpul toetas orkestrit oma annetusega 5 krooni Kadrina jaoskonna teemeister hr Ilves.

Juku kirjutab päevikusse:

Laupäeval, 22. juulil alustas ÜENÜ Kadrina osakonna tantsuorkester sõitu jalgratastel Rutja ranna poole, et õhtul esineda RÕS [Rakvere Õpetajate Seminar. –V. Kalind] vilistlaskogu suvepäevade lõpupeol Karepa rahvamajas. Oli kaasasõitjaid ning teekond läks lõbusas meeolus. Kell 12 oldi kohal. Suvitati rannas. Tehti äpardustega orkestriproovi ning õhtul elas terve Rutja-Karepa suvituspere meie meeoluka tantsumuusika tähe all. Meeleolu kõigil häa, kiitust palju. Peo lõpul algas tagasisõit piserdava vihma all.

Sama väljasõitu meenutas ka eluaegne pedagoog Kadrinas Valve Grünfeldt (1922-1998), sel ajal veel neiu Valve Jaanson:

Sõitsime koos orkestrimeestega suure kambaga jalgratastel Rutjale. Veetsime ilusa päeva rannas. Aga kellelgi meist polnud pähe tulnud võileibu ega midagi joodavat kaasa võtta. Lootsime poe ja rahvamaja puhveti peale, kohale jõudes selgus, et poodi polnudki, puhvetist rääkimata. Nii tuli meil terve päev paastuda. Aga mis sellest. Päev oli tore ja õhtul pidu rahvamajas! Orkester alustas alati „Käo valsiga”. Valsiviisi sekka kostis käo kummumine. See oli imeilus valss ja põrand sai korraka tantsijaid täis.

Edasi loeme päevikust:

Haruldasetl ilusal kuid õnnetuvarvusel pühapäeval, so 13. augustil, tegi ÜENÜ Kadrina osakonna muusikaharu ühes näiteharuga väljasõidu Eisma randa, kus oldi külalisperol Eisma Raamatukogu Seltsi rahvamajas. Väljasõit toimus kell 10 hommikul Kadrina rahvamaja juurest Jaan Tertsu veoautoga. Kaasasõitjaid oli rohkesti, tuju kõigil hea. Kell pool 12 oldi rannas, kus esimesena siirduti merevette, et reisitolmu maha loputada. Terve päeva suvitati rannas ning õhtul koguneti rahvamajja. Rahvast oli peol väga palju. Eeskavaks mängiti näidendit „Põrgu ämm” Ott Karejärve lavastuses. Peo peanumbriks oli tantsuorkestri esinemine, kuhu rahvas sõna tõsisel mõttes jooksis piletikassale tormi. Vanad ja noored löid vapralt kaasa ning marulised aplausid kroonisid iga tantsutükki, mida pakkus orkester. See tiivustab orkestri liikmeid veel suuremale ennastohverdavale tööle.

Eisma peol müüdi 216 piletit eeskavale ja 218 piletit tantsule. Kui riide- ja rattahoiust ning kaasasõitjalt saadud raha juurde arvata, oli tulu 180 krooni. Sellest arvestati maha kulud: saali tüür, orkestri tasu, kuulutuste ja piletiraamatu hind, autoritasu, autosõit, peoluba, lavatarbed, rattahoidja tasu ja lõbustusmaks, jäi alles puhastulu 65 krooni ja 6 senti.

Peo puhastulu ja mängudega kogutud rahaga maksti pangale akordioni võlg 100 krooni protsentidega. Ülejäänuid raha eest osteti orkestri täienduseks truba sordiin ja noodipultide esikatete materjal. Riie koos niid ja muude täiendavate materjalidega läks maksma 29 krooni ja 41 senti.

Juku joonistas esikatete kavandi – rohelisele riidele kuldkollased tähed ÜENÜ Kadrina ja hõbedane ÜENÜ embleem ja viiulivõti – ning ümber riide valge nõör otsast rippuvate tuttidega, alla valgete narmastega palistus. Lante küla neiu Irene Kirsi, Miralda Soodla ning õed Erika ja Gerda Laanoja õmblesid katted tasuta valmis.

Juku kirjutab päevikusse:

Pühapäeval, 24. septembril, kui valge lumevaip kattis musta konarlist maad, sõitsid Juss Piiskoppel ja Sass Essala jalgratastel Lante küla

poole, et tuua tegijate käest ära noodipultide esikatted. Katted jätsid väga häa mulje töö korralikkuse poolest. Samal õhtul esines orkester uues väljanägemises, st noodipultide uhkete esikatetega, Kadrina Hariduse Seltsi sügishooaja avapeol. Rahvast kallite pääsmete ning halva ilma tõttu vähese poole. Muidu tuju häa, ainult viulimängija oma alalise viulihäälestamisega tegi pahameelt.

Pühapäeval, 8. oktoobril pidas ÜENÜ Kadrina osakond oma II aastapäeva. Pidutoimus Kadrina Hariduse Seltsi rahvamajas. Kavas oli kõne keskjuhatause liikmelt A. Meikopilt. Näiteharu kandis ette näidendi „Suur Härgvere saatkond” Ain Kütti lavastuses. Lõpuks oli tants, kus esines meie orkester. Rahvast keskmiselt, tuju häa.

Foto on tehtud 12. novembril 1939 Kadrina Hariduse Seltsi peol, mil orkestri esinemissära suurendasid säravad puldikatted.

Järgnesid mängud ÜENÜ Aaspere osakonna raskejõustiku õhtul, Kadrina Hariduse Seltsi peol, Aaspere ÜENÜ ja Kadrina ÜENÜ ühisel peol ning Undla valla VTÜ Hulja kogu „Kadri-maskipeol”.

Sissekanne päevikus:

28. novembril 1939. aastal sai üks aasta vanaks ÜENÜ Kadrina osakonna tantsuorkestri alusvara – ühiskonna toetusel muretses akordion. Pill, mis maksis kenakese summa ning mille õppimiseks nähti vaeva, on suutnud seda ära tasuda publiku sooja suhtumisega. Akordioni hinna 413 kroonist on tasutud 295 krooni.

Detsembris mängiti Võipere seltsimajas VTÜ Ojaveski rühma „Mee-õhtul” ja Kadrina Hariduse Seltsi „Näokatte peol”, kus oli palju rahvast, kuid vähe „maskesid”.

Juku kirjutab päevikusse:

Jõulu teisel pühapäeval, 26. detsembril esines ÜENÜ Kadrina tantsuorkester Kadrina Hariduse Seltsi peol ühes näiteharu tegelastega, kes mängisid näidendit „Tuled karidel”. Peol oli väike vahejuhtum, sest puudus üks tegelane, mis tahtis peo nurja ajada, kuid asi likvideeriti ning pidu möödus pühademeeleolu tähe all. Rahvast palju, nagu pühade puhul ikka. Ilm oli ka harukordselt soodne. Oli ju lumi maas ja kuu lai naerataw nägu naeris koos säravate tähtedega.

Jõulu viimasel pühapäeval mängis orkester Kihleveres ÜENÜ Aaspere osakonna peol viendat ja ühtlasi viimast mängu trummide eest. Nii sai orkester trummid endale päriks.

Aasta viimasel õhtul oli orkester kutsutud mängima Kadrina Tennisklubi vana-aasta ballile.

ÜENÜ Kadrina tantsuorkester esines 1939. aasta jooksul 39 korral, peale selle on Ott Karejärv üksinda akordioniga mitmel korral sünnipäevadel, pulmas ja mujal tasuta mänginud. Akordioni hinnast jäi veel tasuda 135 krooni.

Trummile on veel uued kirjad maalimata. Vasakult: Otto Karejärv, ?, Al-der Essala, Johannes Piiskoppel, Valdu Targa, ?.

1940

5. jaanuaril täitus aasta ÜENÜ Kadrina tantsuorkestri tegevuse algusest. Samal päeval sõitis orkester Auküla tuletõrje naissalga jõulupuule tantsuks mängima. 6. jaanuaril – kolmekuningapäeval – mängiti Kadrina Hariduse Seltsi perekonnaõhtul ja 20. jaanuaril jälle Aukülas tuletõrjerühma „Mürgli õhtul”.

Edasi loeme päevikust:

Pühapäeval, 28. jaanuaril mängis ÜENÜ Kadrina tantsuorkester Kaitseliidu Undla kompanii aastapäeva peol. Ilm oli peoks mittersoodne. Teed tuisanud ning külmagi kaunis palju. Rahvast seega vähe ja tuju mitte kuigi hiilgav. Haruldaseks nähtuseks oli see, et publik enne peo lõppu ära „auras” ning lõpuvalssi mängisime ainult ühele paarile.

Eesti Vabariigi 22. aastapäeval 24. veebruaril olime kutsutud Kaitseliidu Undla kompanii peoõhtule mängima. Kuna päeval aktusel mängis Undla valla VTÜ Kadrina rühma orkester, siis tahtsid nad mängida ka õhtusel peol. Vahekorra selgitus võttis korraldajail vaeva ning rääkimist ja tülitsemist oli palju. Tuletõrje orkestri juht A. Ranne lubas oma mundri ameerika oksjonile panna. Kuid korraldajad tegid neile selgeks meie ja nende orkestri mängu taseme vahe ning õhtul mängisime meie, mille üle tantsupublik rõõmustas. Orkestrit ergutas hr Arnold Kalbus, kes viskas suure žestiga mängutasule 3 krooni otsa. Peol oli palju rahvast, kuna ilm oli selleks väga soodne ja tuju kõigil hästi.

Pühapäeval, 25. veebruaril, kui veel eelmise öö mängurammestus surus kinni silmalaud, pidi osa meie orkestriliikmeid askelduma oma igapäevase töö juures nagu sõdurid Petsamo rindel. Ilm oli tuisune ja külm, vastandina eelmisele päevale. Hommikutundidel kõliseb raudteejaama telefonikapis telefon, millele vastas üks meie orkestri liige. Kõne oli orkestrile ja kõlas järgmiselt: „Õlu vahutab. Hobune tuleb vastu. Tulge kõik!” Mõne tunni pärast oli hobune ühes toojaga, ree ja põdranahast tekiga Kadrinas, kus ta meie orkestriliikmete pered läbi käis ja nad ree peale korjas, et Aukülla viia, kus õhtul toimus pidu ja kuhu meid oli kutsutud mängima. Sõit algas möllavas lumetuisus. Päike paistis, kuid oli külm, nii et vastu tuult istujad pidid oma nina peitma kasukakrae varju. Keskpäevaks saime kohale sinna peresse, kuhu meid telefoni teel kutsuti. Laud oli kaetud ning õlu vahutas kannudes. Rõõmsas meeleolus veedeti aega kuni peo alguseni. Lahkudes hää pererahva juurest anti meile isegi õlleplekk peole kaasa, et mängu vaheajal suud kasta.

Rahvast oli algul vähe, nii et eeskava jäi ära ja kohe algas tants. Õlu andis mängijaile hääd tuju, mis isegi liiale kippus minema. Oli omavahelisi sõnelusi, kuid trummimängija vahelesegamisel läks mäng õigesse roopasse ning kõik läks hästi. Peo lõppedes ootasime küüdimeest, kes jäi tund aega hiljaks.

Märtsikuus mängiti Kadrina Hariduse Seltsi peol, VTÜ Udriku rühma tantsuõhtul ja ÜENÜ Aaspere osakonna peol ning teisel kevadpühal jällegi Kadrina rahvamajas. Viimasest kirjutab Juku järgmist:

25. märtsil mängis meie orkester Kadrina Hariduse Seltsi peol. Rahvast oli peol tublisti, nagu pühade ajal ikka. Tuju kõigil hea, kuid mängijail mitte, sest meie hulgas leidus neid, kes rikkusid teiste tuju, mis mõjus isegi mängule halvasti, eriti poe lõpupoole. Orkestri tegevuse ajal oli see esmakordne, mil publik hakkas nurisema.

Laupäeval, 30. märtsil oli meie orkester kutsutud Võduvere külla pr Tepperi sünnipäevale mängima. Peorahvas oli koos kohvilaua taga. Alustasime mänguga, kuid tuju mänguks oli halb. Öösel kella kahe ajal tulime pettunult tagasi. Lubatud tasu oli 10 krooni, kuid suurte meeldetuletuste peale saime 26. aprillil kätte 7 krooni.

Pühapäeval, 31. märtsil alustas meie orkester sõitu õhtul poole kuuese rongiga Rakverre, et sealt sõita bussiga Haljalasse, kus meil oli mäng Haljala „Maanoorte Ringi” tantsuõhtul. Sõit sinna toimus hästi. Peo alguseni oli veel aega ning seda sai kasutatud alevikuga tutvumiseks. Seal oli kaunis korralik rahvamaja ning ka väga hea publik ja korraldajad. Rahvast oli peol palju. Tõmbas ju meie orkester, kes seal oli esmakordselt. Mäng läks jälle üle ootuste hästi. Publik suhtus soojalt meie orkestrisse. Tagasisõit toimus hobusega. Ilm, mis õhtul oli olnud ilus, oli öö jooksul muutunud tiususeks ja külmaks. Kuna keegi meist polnud seesuguseks sõiduks end varustanud, oli külm ning see halvasti meeleolu.

Aprillikuu lõpul sõideti juba jalgratastel Kihleverre tantsuõhtule ja Saksi-Arukülla, sealse ÜENÜ osakonna 1. mai vstuvõtu peole ning Arukülla ja Roosna-Tammikule.

Päevikust loeme:

Suviste esimesel pühal 12. mail mängis meie orkester Kadrina Hariduse Seltsi peol. Eeskava läks kaunis ladusalt. Mängiti näidendit „Ülikond kahele”. Tants meie orkestrihelide saatel oli meelikõitev ja ladus, millega jäadi rahule linnapubliku poolt. Küll aga oli irisemist meie oma rahval, kes on õppinud tantsupõrandal liikuma aeglaselt nagu surnumatjad. Üheks suuremaks irisejaks on meie koolijuhataja oma väikesekasvulise abi-kaasaga.

Pühapäeval, 9. juunil 1940 mängis orkester Aukülas tuletõrjepeol. Ja peagi toimusid pöördelised sündmused Eesti Vabariigi elus.

30. juunil kirjutab Juku päevikusse:

Kuna praegu valitsevad kaunis segased ajad ning uue Eesti riigi sünd, on suuremad pidustused piiratud. See on mõjunud ka meie orkestrile. Pole enam nii palju mängu ja orkestris on lahkkelisid.

Laupäeval, 20. juulil:

Täna on meie orkestri asutaja ning juhi Ott Karejärve lahkumisõhtu. Kodune rahvamaja saal on muutunud tühjaks üksluiseks ruumiks. Ühe seina ääres on valgete linadega kaetud pikk laud Otti lahkumisõhtule kutsutud külalistele. Kohal on ka meie orkester oma uue akordioni-mängijaga. Veidi nagu kurblikult kajavad muusikahelid tühjas ruumis. Koos on väike kogu rahvast, kes oma olemiselt ei tahaks kuuluda Otti seltskonda. Tuli isegi väikest nägelemist Hariduse Seltsi juhtivate jõudude ja kutsutud külaliste vahel, mis riivas isegi meie orkestrit, kes seni on püüdnud sõbralikke suhteid pidada teiste organitega. Kõned, kingituste üleandmine, tants. Nii lõppes lahkumisõhtu ühe väsimatu seltskonnategelase auks, kes jättis endast palju maha Kadrinasse.

Minu enda muljed Ott Karejärvest ehk endise nimega Koolmanni Ottust on head. Ta oli tubli seltsiline. Seltskonnas töötasime mitu aastat ühes. Alguses Kadrina VTÜ puhkpillide orkestris, kus meiega seltsis veel Valdu Targa. Kui asutati ÜENÜ Kadrina osakond, olime seal tegevliikmed ja ka juhatuses. Osalesime näidendites nii ÜENÜ-s kui ka Hariduse Seltsis. 1938. aasta novembrikuus asutasime Otti algatusel ÜENÜ Kadrina osakonna tantsuorkestri, mille esimeseks juhatajaks oli Valdu. Orkestri mängutase tõusis kaunis kõrgele ning meie orkestrit reklaamiti Virumaa parima tantsuorkestrina. Orkester oli kuulus nii ligidal kui kaugel, sest meie mängupiirkond oli kaunis suur. Ott oli lõbus mängukaaslane ning läbisaamine kõigi orkestri liikmetega oli vennalik. Soovin sulle enda ja orkestri nimel paremat tööindu uues kohas. Juku.

Pühapäeval, 11. augustil 1940:

Täna rahvamajas ÜENÜ Kadrina osakonna korraldusel tantsuõhtu. Päeval pidi olema võrkpalli võistlus punaarmeelestega, kuid kahjuks see meeskond ei ilmunud. Täna õhtul mängisin ka mina viimast korda ÜENÜ Kadrina osakonna kuulsusrikkas orkestris, mille asutajaks olin kord ise. Mäng läheb hästi, saame kiitust. Mängijad on parimas tujus. Pidu jõuab lõpule. Veel mõned lood, veel liiguvad tantsurütmis mu vilkad käed. Veel kõlab läbi ruupori mu laul „Kui ma ükskord vanaks saan” ning siis lõpeb pidu ja ka minu mäng oma heade kaaslaste hulgas. Soovin Sassile, Lembile

Akslile ja Herbertile ning mu järeltulijale head mängutahet. Soovin et hoiaksite seda orkestrit oma kõrgel tasemel. Aitäh hea kaasmängu eest. Aitäh!

Trummimees Juku.

***

Sellega lõpeb päevik. Miks lahkus Juku tema enda loodud ja armastatud orkestrist? Seda pole enam kelleltki küsida. Kas orkester mängis veel pärast Juku lahkumist? Tõenäoliselt jah, sest mõlemale lahkujale oli ju leitud asendajad. Aga seda mitte kauaks.

1940. aasta suve lõpul keelustas Eestis kehtestatud nõukogude võim kõik ühiskondlikud organisatsioonid ja lõpetas nende tegevuse.

Juku edasine saatus oli kurb. Metsavennaelu ja vangipõlv Siberis Inta laagris röövisid tema parimad aastad. Pärast Siberist naasmist töötas ta kuni pensionile minekuni artellis „Mineraal”, millest hiljem sai keemia-kombinaadi „Flora” Kadrina tsehh.

Oma huumorimeele säilitas Juku elu lõpuni. Pikk ja raske haigus viis Juku Toonela teedele tema 72. eluaastal. Flora-aegsed töökaaslased meenutavad teda hea sõnaga veel tänagi.

Kviitungi tagaküljel on Juku ilusa loetava käekirjaga kirjutatud: Sellel paberil olev summa 5 (viis) krooni on üle antud „ÜENÜ” Kadrina osakonna tantsu orkestrile.

Kadrina VTÜ
pasunakoor. II
rida vasakult I
trummimees
Johannes
Piiskoppel

27.03.1938
koos
rahvatantsu
grupiga peol
ees viiuliga
Johannes
Piiskoppel

Rahvatantsijad
Ungari
rahvariites,
keskel külaline
Artur Rinne.
Vasakul seisab
Valdu Targa,
paremal
Johannes
Piiskoppel.

Näide Juku noodimapist

Rahvamuus. *Labajala valss.*
N.1. *5 korda lõpp kiirem* *Rob. Pato.*

Rahvamuus
8.11.1938